

Gedeputeerde Staten van
Provincie Noord-Holland
t.a.v. de omgevingsdienst NZKG
Ebbehout 31
1507 EA Zaandam

Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

Telefoon 14 075
www.zaanstad.nl

DATUM 12 mei 2023
UW KENMERK/UW BRIEF VAN 3 april 2023
ONS KENMERK 15897381
DOORKIESNUMMER 14 075

ONDERWERP Advies vergunningaanvraag windplan Noorder IJ-plas

Geacht college,

Op 31 maart jl. hebben de initiatiefnemers van het windplan Noorder IJ-plas een vergunning aangevraagd (nr 11950088). De initiatiefnemers zijn vier burgercoöperaties en bedrijfscoöperatie NDSM. Op 3 april jl. ontvingen wij van u het verzoek om advies uit te brengen over de aanvraag. De aanvraag behelst de realisatie van 3 windturbines rondom de Noorder IJ-plas nabij de gemeentegrens van Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan. Ten opzichte van het eerder gecommuniceerde voorkeursalternatief is de maximale hoogte van de middelste turbine aangepast naar 150m (i.p.v. 200m). Daarnaast is inmiddels duidelijk geworden dat de zuidelijke turbine binnen de eerder aangegeven schuifruimte 100 meter naar het westen is opgeschoven en daarmee dichterbij de gemeente Zaanstad gepland is. Hieronder volgt ons advies dat tevens is afgestemd met onze gemeenteraadscommissie.

Heldere communicatie en zorgvuldigheid

Het doet ons deugd dat u ons in de gelegenheid stelt een advies uit te brengen. Hoewel het niet vanaf het begin het geval is, zijn we er tevreden mee dat de gemeente Amsterdam en provincie ons en onze inwoners bij de planontwikkeling betreft. Het tempo ligt daarin echter wel erg hoog. We begrijpen de urgentie en complexiteit van het plan, maar ervaren ook dat het voor ons en onze inwoners lastig is om alle stappen bij te houden. We vragen u daarom in het vervolg van het proces helder en tijdig te communiceren en de zorgvuldigheid niet uit het oog te verliezen.

Milieueffecten

Het plan is gebaseerd op een Milieueffectrapportage (MER) waarin verschillende opstellingsvarianten met elkaar zijn vergeleken. Per opstellingsvariant zijn de milieueffecten in beeld gebracht en op basis hiervan is de opstellingsvariant van 3 x 160m als voorkeursalternatief (VKA) aangewezen. Dit VKA is met enkele aanpassingen de basis voor de vergunningsaanvraag. Als buurgemeente hebben we ons bij de beoordeling met name gericht op de aspecten geluid, slagschaduw en obstakelverlichting. Deze milieueffecten zullen immers ook plaatsvinden op het Zaanse grondgebied. Hierbij willen we de volgende opmerkingen plaatsen.

- De gekozen opstelling navolgbaar is op basis van de ruimtelijke beperkingen en de uitkomsten van het milieuonderzoek. Het gekozen VKA kent in verhouding tot de andere opstellingen minder gehinderden ten opzichte van een grotere duurzame energie-opbrengst.
- Als gevolg van het u bekende "Nevele-arrest" zal u als bevoegd gezag lokale normen moeten opstellen voor de aspecten geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Deze normen moeten onderbouwd worden met een actuele, deugdelijke op situatie toegesneden motivering. Wij willen daar als buurgemeente bij betrokken worden.
- Dat de geadviseerde grenswaarde van de WHO wordt overgenomen doet ons deugd. We zijn benieuwd naar de afweging van het bevoegd gezag over de gebieden die zich tussen de streefwaarde van 42 dB Lden en 45 dB Lden bevinden en vragen daarbij ook aandacht voor de toename van het cumulatieve geluid. Ook gezien het feit dat hier in de toekomst woningbouw gaat plaatsvinden.
- Dit geldt ook voor hun advies over laagfrequent en tonaal geluid. Er is onlangs een aantal berichten verschenen over slecht functionerende turbines die laagfrequent geluid – en daarmee hinder - veroorzaakten. Net als Amsterdam willen we voorkomen dat er in een dergelijke situatie niet tegen de turbine-exploitant kan worden opgetreden. Zorg ervoor dat handhaving mogelijk is als de turbines niet naar behoren functioneren en hierdoor ontoelaatbaar veel laagfrequent of tonaal geluid produceren. We vragen daarbij ook de adviezen en aanbevelingen van de Amsterdamse expertgroep gezondheidseffecten over te nemen.
- Zorg dus voor goed handhaafbare normen en een monitoringsprogramma zodat we een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kunnen behouden.
- Voor slagschaduw wordt de (oude landelijke) norm genoemd van maximaal 17 dagen per jaar maximaal 20 minuten (in totaal niet meer dan 5u:40min per jaar). In algemene zin vragen we de te verwachten opbrengstderving te betrekken bij het vaststellen van een norm. Als het woon- en leefklimaat verbetert met bijv. een 0:30 min norm en de opbrengstderving daarbij gering blijft, heeft het onze voorkeur een strengere norm vast te leggen.
- Voor de bewoners van zij-kanaal H worden maatwerk-afspraken voor een near-to-zero-regime gemaakt. Deze afspraak houdt in dat de achtergelegen Zaanse (voor slagschaduw gevoelige) bestemmingen ook niet-of-nauwelijks slagschaduw op de gevel krijgen. Welke adressen dit exact zijn en voor welke Zaanse bestemmingen dit niet geldt is visueel niet inzichtelijk gemaakt. We willen verzoeken om de aanvraag met deze informatie aan te vullen en deze te betrekken bij de afweging voor de slagschaduwnorm. Zeker als er bestemmingen op een gelijke afstand zijn gelegen als de woonboten in zijkanaal H, zou het redelijk zijn om een gelijke afspraak/norm te hanteren.
- De meest zuidelijke turbine is binnen de schuifruimte 100 meter naar het westen verschoven. Deze turbine is hiermee dichterbij de gemeentegrens met Zaanstad komen te liggen. In de ruimtelijke onderbouwing bij de aanvraag zijn de effecten van deze verschuiving in beeld gebracht. We vragen u kritisch te kijken of er ondanks de verschuiving kan worden voldaan aan de normen en daarmee een aanvaardbaar woon- en leefklimaat mogelijk is.
- Obstakelverlichting wordt ook regelmatig als hinderlijk ervaren door omwonenden. Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt dat er maatregelen worden toegepast om de hinder zo veel mogelijk te beperken. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van verlichting die tenminste vastbrandend en dimbaar is. Er is echter een techniek en regelgeving in ontwikkeling op basis van naderingsdetectie. De verlichting schakelt dan alleen in als er luchtvaartbewegingen in de buurt zijn. Gezien de ligging nabij luchthaven Schiphol en een helikopterroute is naderingsdetectie mogelijk geen effectieve verbetering. Dit is echter nog niet uitgesloten. Daarom wil de gemeente Zaanstad dit wel graag onderzocht zien zodat het betrokken kan worden bij de definitieve vergunning-afgifte.

Natuur, landschap en recreatie

In het MER en de ruimtelijke onderbouwing zijn ook de effecten op natuur en landschap in beeld gebracht. Voor een goede ruimtelijke inpassing van het project is een "uitgangspuntennotitie natuur, landschap en recreatie" toegevoegd. Hierin zijn de uitgangspunten opgenomen die leidend zijn voor het opstellen van een landschapsplan. Wij herkennen ons in belangrijke mate in de geschetste uitgangspunten. Het onderdeel recreatie is echter nog onderbelicht. Uitgangspunt zou ook moeten zijn dat de inpassing bijdraagt aan het bereikbaar en beleefbaar maken van het gebied voor de omliggende wijken in algemene zin en door de verbindingen met deze wijken te verbeteren. In de in december 2017 vastgestelde Ontwikkelstrategie Haven-Stad is het gebied aangewezen als één van de stadsparken in Haven-Stad. Dit is nodig om voldoende groen en open ruimte te waarborgen in een stedelijk gebied met een gestaag groeiend aantal inwoners en werknemers. Ook vragen we aandacht voor de borging en handhaving van de uitgangspunten in de notitie en het toekomstige landschapsplan. Het is nu niet duidelijk hoe het bevoegd gezag beoordeelt of er aan de uitgangspunten is voldaan of wat er gebeurt als de gerealiseerde inpassing niet conform het toekomstige landschapsplan is uitgevoerd.

De Zaanse raad wil het belang benadrukken dat tijdens het gehele proces van de beoordeling van de impact van de windmolens op ecologische waarden en het welzijn van dieren, men verder moet kijken dan prioritaire soorten of negatieve significante effecten op populaties. Zowel tijdens een eventuele realisatie als tijdens de gebruiksfase dient ook voor alle (soorten) dieren die wonen of gebruik maken van het gebied de impact near-to-zero te zijn.

Participatieproces

De gemeente Zaanstad heeft regelmatig kritische geluiden gehoord over het participatieproces. Er zijn deelnemers die zich niet betrokken, serieus genomen of gehoord voelen. Ze maken zich zorgen of er wel goed naar hen wordt geluisterd. Signalen over het participatieproces hebben we ook een aantal keer gedeeld met de gemeente Amsterdam, waarbij er in de loop der tijd ook verbeteringen zijn aangebracht. In dit advies vragen we u deze signalen te betrekken bij het beoordelen van het doorlopen participatieproces. Wij vinden het belangrijk dat u er als bevoegd gezag op let dat alle belangen worden betrokken bij de afweging voor dit project.

Lasten én lusten – ook voor Zaanse inwoners en bedrijven

De initiatiefnemers hebben een voorstel in ontwikkeling over financiële participatie. Naast financieel eigenaarschap, financiële deelname en een omgevingsfonds onderzoekt de initiatiefnemer ook de mogelijkheid om energiecontracten af te sluiten bij de coöperatie. Hoewel de financiële participatie geen onderdeel uitmaakt van de ruimtelijke procedure willen we verzoeken erop toe te zien dat het voorstel conform wordt uitgevoerd en dat ook Zaanse coöperaties, inwoners en bedrijven kunnen meeprofiteren.

Windturbines dragen bij aan verduurzamingsdoelstellingen

Zoals hiervoor gesteld is het Windplan beoogd in een hoog dynamisch gebied waar verschillende opgaven samenkomen. Het plan van de drie windturbines komt in de eerste plaats tegemoet aan het maatschappelijke belang van het verduurzamen van onze energievoorziening. Internationaal, nationaal, provinciaal, regionaal én gemeentelijk hebben we afspraken gemaakt om de effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk te verminderen. Naast de eigen gemeentelijke opgaven hebben zowel Amsterdam en Zaanstad deze afspraken regionaal vastgelegd in een regionale energie-strategie (RES). De voorgestelde locatie is daar ook in opgenomen. Overschakelen van fossiele brandstoffen naar duurzame energie is hier een belangrijk onderdeel van. Windenergie is samen met zonne-energie een geschikte en bewezen techniek om te zorgen voor een duurzame energievoorziening.

Windplan beschouwd binnen breder perspectief van gebiedsontwikkeling

Naast de opgave voor voldoende duurzame energie moeten ook andere -door de overheidspartijen gedeelde- opgaven in het gebied een plek krijgen. Denk daarbij o.a. aan de gezamenlijke woningbouwopgave en de afspraken die hierover gemaakt zijn (in kader van o.a. Haven-Stad, MRA), de realisatie van de HOV ZaanIJ, het Dam-Dam fietspad, het ruimtelijk toetsingskader Noorder IJ-plas en de verplaatsing van de RWZI. We vragen het bevoegd gezag deze belangen te betrekken bij hun besluitvorming.

Van een aantal ontwikkelingen is nog niet zeker hoe deze zich concreet zullen ontwikkelen omdat deze zich in een andere planfase bevinden. Door medewerking aan het windplan is het mogelijk dat de "gebiedsontwikkelings-puzzel" hierdoor ingewikkelder wordt. Het is goed dat beide gemeenten en de provincie zich hiervan bewust zijn en het gezamenlijk overleg benutten om de knelpunten in eerste plaats zoveel mogelijk te voorkomen en waar nodig op te lossen.

Gevolgen voor toekomstige woningbouw

Zaanstad zal met de ontwikkelingen in de Achtersluispolder bijdragen aan de regionale woningbouwopgave en streeft daarbij een goed woon- en leefklimaat na. We herhalen hier ons eerder gemaakte standpunt dat het windplan de toekomstige ontwikkeling van de Achtersluispolder tot woon-werklocatie mogelijk moet blijven. We willen hier een goede, veilige en gezonde woon- en werkomgeving voor onze inwoners realiseren. Op basis van het milieuonderzoek lijkt er geen fysieke belemmering voor woningbouw in de Thorbeckezone en het Sluiskwartier mits er afspraken vastgelegd worden met initiatiefnemers voor toekomstige stilstand ten behoeve van slagschaduw.

Daarnaast hebben Zaanstad en Amsterdam samen onderzoek gedaan naar de economische effecten van de windturbines op de woningbouwopgave. Op basis van dit onderzoek hebben de wethouders van Zaanstad en Amsterdam de conclusie getrokken dat beide gemeenten een gezamenlijk belang hebben bij een duurzame goede ruimtelijke ontwikkeling van het gehele gebied. En is afgesproken om constructief te blijven samenwerken aan de ruimtelijke opgaven. Dat richt zich met name op woningbouw, duurzame energieopwekking zoals de windturbines bij de Noorder IJ-plas, recreatieve ontwikkeling Noorder IJ-plas, bedrijfslocaties, HOV-ZaanIJ, Dam-Dam fietspad en RWZI.

Het onderzoek laat zien dat er veel verschillende aannames moeten worden gedaan. Vanwege de daarmee samenhangende onzekerheidsmarges in de uitkomsten is het niet mogelijk om in dit stadium van planontwikkeling harde conclusies te trekken. Wel is duidelijk dat er lokaal beperkte economische effecten kunnen zijn, maar dat in de haalbaarheid van woningbouwopgave nog veel meer factoren een belangrijke rol spelen.

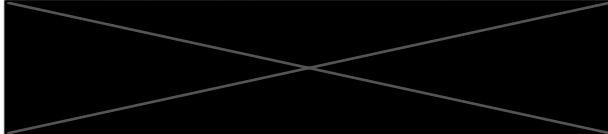
Bovenstaande betekent eveneens dat er een kans bestaat dat de bouw van windturbines in de toekomst consequenties kan hebben voor de beoogde woningbouw. We hechten er echter veel waarde aan dat we met Amsterdam hebben afgesproken dat we samenwerken aan de verschillende ruimtelijke opgaven in het gebied. We willen de provincie vragen dit belang ook te onderschrijven en waar dat gewenst is het gezamenlijk overleg met de beide gemeenten bij te wonen.

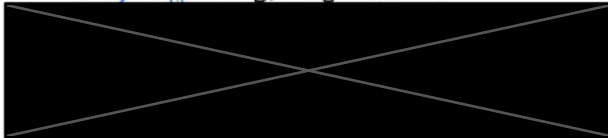
Ten slotte

We vertrouwen erop dat u dit advies met aandacht verwerkt. Als ons advies vragen oplevert, zijn we graag bereid deze te beantwoorden. U kunt hiervoor contact opnemen met via of bovenstaand telefoonnr.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Zaanstad,

drs. J. Hamming, burgemeester

drs. G. Blom, gemeentesecretaris/algemeen directeur